

b) kad riječ ima naglasak na prvoj slogovnoj granici; *do'mlina* → *dò mlina* = *dò mlina*.

Naglasak je u prvom slučaju »silazan«, »jak«, »jednomoran« i »jednosložan«, a očituje se na početnom slogu i početnoj mori proklitike: *dò mosta*, *òko mosta*, *između mosta i polja*. Naglasak je u drugom slučaju »uzlazan«, »slab«, »dvomoran« i »dvosložan«, a očituje se na posljednjoj mori proklitike i početnoj mori riječi: *dò mlina* = *dò mlina*, *okò mlina* = *okò mlina*, *između mlina i vrèla* = *između mlina i vrèla*.

Takav nam način gledanja omogućuje da sve naglasne osobine svedemo na jednu obavijesnu – mjesto siline u okviru riječi, te da sve zalihosne osobine pretkažemo malim brojem pravila.

U ovom smo članku promatrali naglasak kao fonološku crtu koja obilježuje slijed slogova, bez obzira na sintaktičku, semantičku i morfološku vrijednost tog slijeda. Svaka se naglasna cjelina može promatrati i drukčije: kao slijed jezičnih znakova – prijedloga, veznika, predmetaka, korijena, umetaka i nastavaka. Spomenuti dijelovi imaju vlastite naglasne osobine u istom smislu kao riječi i proklitike. Postoje korijeni s vlastitim naglaskom i korijeni bez vlastitog naglaska: 'sil- i nog-, nastavci s vlastitim naglaskom i nastavci bez vlastitog naglaska: 'a »nominativ jednine« i -u »akuzativ jednine«. Spajanjem korijena, i nastavaka dobivamo složene znakove, sintagme: 'sil'a, 'sil-u, nog'a, nog-u. Naglasak na korijenu poništava naglasak na nastavku: 'sil'a → 'sil-a. Na taj način dobivamo riječi: 'sila, 'silu, no'ga, nogu, na koje primjenjujemo već poznata fonološka pravila: 'sila, 'silu → `sila, `silu → sila, silu, ali za'silu → zà silu = zà silu; no'ga → nògà = nòga; nogu → 'nogu → `nògu → nògu, ali za nogu → `za nogu → `zà nogu → zà nogu. Morfološka pravila o naglasku omogućuju nam da odredimo mjesto siline u riječi i na taj način pretkažemo promjene do kojih dolazi u deklinaciji i konjugaciji, u tvorbi izvedenica, složenica, sraslica itd. Međutim, morfološka svojstva naglaska prelaze okvir ovog članka, pa ćemo ih obraditi drugom prilikom.

O PISANJU NAZIVA ZAGREBAČKIH ULICA*

Petar Šimunović

I. Ulični su nazivi u prvom redu znakovi s pomoću kojih se orijentiramo u ispresijecanim gradskim prometnicama. Zato imenovanju i preimenovanju ulica treba pristupiti ozbiljno i stručno, pogotovu danas u naglom širenju grada i u uključivanju prigradskih naselja u grad.

* U članku se raspravlja samo o problematici zagrebačkih ulica, jednim dijelom i s nejezične strane, ali smatramo da ga je korisno objaviti u cijelosti jer će, nadamo se, pridonijeti kulturi javnih natpisa ne samo u Zagrebu nego i u drugim gradovima koji imaju iste ili slične probleme. *Ur.*

Nazivi ulica nisu plod slučaja i dokolice nego potrebe za snalaženjem u tkivu gradskih ulica. Njihova potpuna upotrebljivost doći će do izražaja ako ih uspješno strukturiramo, znalački izaberemo, uvedemo i sačuvamo im pravilan oblik.

Imenovanje ulica zadire i u jezičnu problematiku. Kao što je jezik sustav znakova kojima se sporazumijevamo, i nazivi su, kao jezični podsustav, znakovi koji nam omogućuju snalaženje u prostoru. Kako je broj gradskih ulica neograničen, a izbor naziva ograničen (samo neke vrste riječi i samo izvjestan broj prezimena), moraju se nazivi tako organizirati da bismo ograničenim brojem naziva mogli označivati neograničen broj ulica.

Nazivi su, dakle, adrese, orijentiri, znakovi bez nužnog sematičkog sadržaja; oni su riječi i, kao svaka riječ, vladaju se po zakonitostima jezičnog sustava kojemu pripadaju. To postižu oblikom koji je zadan ograničenim leksičkim izborom i ograničenim tvorbenim inventarom (Grič, Gvozd, Sigečica). Nebitnost predodžbena sadržaja ima za cilj zatiranje apelativnog značenja, koje ne smeta nazivu nego još više izražava specifičnost i upotrebljivost naziva (*Laščina* je, na primjer, upotrebljiviji i obavješniji naziv, koji je semantički nerazumljiv, nego *Novi Zagreb*, koji je semantički jasan, ali teritorijalno neodređen).

I

Postoje dvije skupine naziva gradskih predjela i ulica: 1. nazivi koje su stvorili stanovnici, a kasnije su preuzeti u imenovanju gradskih ulica i četvrti i 2. nazivi koji nastaju upravnim putem. Pri tome svaka epoha ostavlja u nazivlju svoj biljeg.

2. Zaustavimo se tako u strogom središtu Zagreba. Današnji *Trg Republike* bila je *Harmica*, sajmište gdje se ubirala tržna pristojba; na njemu je bio zdenac *Manduševac*, uz kojega su vezane legende o postanku naziva Zagreb; do danas je očuvana *Splavnica* (odvodni kanal potoka) što vodi od Trga do Tkalčićeve ulice kojom je donedavno tekao potok koji se u povijesnim vrelima zvao *Crikvenik*, *Crikvenište*, a poslije gradnje utvrde *Medvedgrada*, odakle je tekao, dobio je naziv *Medveščak*, do njega je tekao rukav *Melinščak* koji je kasnije presušio. Danas nemamo ni traga tim nazivima. S lijeve strane potoka penjale su se stube do utvrde Kaptola – *Skalinska ulica*, a preko samog potoka, koji je razdvajao dva stara utvrđena grada *Gradec* (Gornji grad) i *Kaptol*, nalazio se *Pisani most*, nazvan kasnije *Krvavi*, navodno zbog krvavih razmrica spomenutih gradova koji su bile jezgre današnjega Zagreba. Lijeva dolina uz potok ostavila je spomen u *Docu*, kako se danas naziva glavna zagrebačka tržnica. Iznad nje se proteže *Opatovina*, nazvana po posjedima i samostanu opata cistercitskog reda, koji su se tamo nalazili već od XIV stoljeća. Spomen na južne kaptolske zidine ostao je u nazivu uličice *Pod zidom*. Zemljopisni i povijesni reljef na tako malom prostoru sačuvan je u spomenicima koje smo

naveli. Takvih spomenika ima kudikamo više u drugim dijelovima grada koje treba sačuvati.

Danas se npr. više ni jedna prometnica u gradu ne zove *Medveščak*, *Šostarska ves*, *Vijećnička ulica* (koja bi podsjećala na nekadašnju vijećnicu), *Kazališna ulica* (i taj je jubilej proslavljen, a ulica zaboravljena) itd.¹

Tužimo se s pravom da nam grad ima malo spomenika. Takvi spomenici ne traže materijalnih izdataka, već pijeteta i zahvalnosti za značenje koje imaju i ulogu koju obavljaju te ustanove.

Na IV svjetskom onomastičkom kongresu u Bruxellesu bilo je uneseno u rezoluciju da su ulični nazivi kulturni spomenici i da i na njih treba primijeniti zakon o zaštiti spomenika kulture.

To navodim stoga što se u nazivlju zagrebačkih ulica upravo takvim nazivima posvećivala mala pažnja. Da oni nisu dugim postojanjem i svojim značenjem ušli u svijest i podsvijest Zagrepčana, bilo bi ih danas kudikamo manje. *Naš je zadatak da takve nazive popišemo i da nađu svoje mjesto odakle su uklonjeni.*

II

3. Svaki grad koji ima svoju povijest, koji se postupno razvija iz svoje jezgre započinje označivanjem kuća po imenu ili po zvanju vlasnika. Tako je bilo i u Zagrebu.

Kasnije kuće, više zbog upravnih nego zbog orijentacijskih potreba, dobivaju brojeve. Red brojeva tekao je obično prema gradnji, a onda, kad se grad još više raširio, nastaju nazivi ulica. Te ulice nemaju u početku upravno nego orijentacijsko obilježje: *Dolac*, *Sajmište*, *Selska cesta*, *Savska cesta*, *Petrinjska*, *Klesarska*, *Mesnička*, *Lovačka ulica*, *Nova ves* itd.

4. Potom se pristupilo planiranom imenovanju ulica. Do II svjetskog rata komisije za imenovanje ulica pratile su sustavno razvitak grada i imale čvrst sustav u imenovanju ulica.

Poslije II svjetskog rata Zagrebu su priključena mnoga prigradska područja, osnovano je nekoliko općina od kojih je svaka bila nadležna za imenovanje ulica. Takav način upravne raspodjele i takvo prilaženje imenovanju zagrebačkih ulica imalo je za posljedicu

- a) razbijanje dotad utvrđenih kriterija o imenovanju,
- b) stvorilo se nekoliko desetaka istoimenih ulica u gradu,
- c) pojedini mikrorajoni, ruralne strukture i divlja gradnja, koja se široko i naglo rasprostrla, ostali su neimenovani.

Dio takva stanja zadržao se do danas s ovim posljedicama:

1. nekoliko desetaka neimenovanih ulica;
2. nekoliko desetaka ulica imenovano je privremenim nazivima: odvojak, ogranak, zavoj ili rimskim brojevima;
3. dvadesetak istoimenih ulica u različitim dijelovima grada, a taj se broj udeseterostručje priključivanjem Podsuseda i Sesveta Zagrebu;
4. pogrešni i iskrivljeni nazivi;
5. nekoliko tisuća građana krivo je prijavljeno na prijavnim i vojnim uredima, da se ne spominju birački popisi i popisi članstva društvenih, političkih, školskih teritorijalnih organizacija;
6. nestali su mnogi nazivi rudina i gradskih četvrti.

Koliko to unosi zabuna zdravstvu, školstvu, pošti, vojnim organizacijama, SUP-u, vatrogasnoj i hitnoj pomoći . . . , ne treba posebno isticati.

¹ Napomenuti treba da smo nakon rata mnoge značajne ulice preimenovali nazvavši ih ličnostima i događajima naše herojske prošlosti. Tako je to uvijek u važnim prijelomnim povijesnim zbivanjima.

Među mnogim nazivima ulica koji su tako otpali nalaze se velikani naše starije povijesti koji, kao npr. Krešimir i Zvonimir, do danas nisu dobili svoju ulicu.

III

5. Da bi se prišlo uspješnom imenovanju ulica, trebalo je obnoviti i odrediti nanovo vodoravnu i okomitu os kroz grad. Okomita os ide ovim ulicama: *Sljemenska cesta, Bliznec, Gračanska cesta, Pijadina ulica, Mlinarska cesta, Jurjevska ulica, Ilirski trg, Radićeva ulica, Trg Republike, Praška ulica, Zrinjevac, Strossmayerov trg, Tomislavov trg, Ulica Hrvatske bratske zajednice, Aleja partizanskih pilota* do južne međe grada.

Vodoravna os ide cestom južno od susjedgradskog brda, ulicama *Pod Gradom, Kovačićevim trgom, ulica Podsused, Bolonjskom alejom, Ilicom, Trgom Republike, Cesarčevom ulicom, Vlaškom ulicom, Maksimirskom cestom, Ulicom prosinačkih žrtava* i cestom Zagreb-Sesvete do istočne međe.

6. Smjer ulica i uličnih brojeva ide od granične osi prema istoku, zapadu, sjeveru i jugu što umnogome olakšava snalaženje i nalaženje određenog smjera u ulici, kada se zna odakle počinju brojevi. U dosadašnjem je obilježavanju ulica to načelo kršeno u velikom broju ulica.

Isto tako treba utvrditi da li trgovci zaustavljaju tok ulice ili se ulica prosljeđuje trgom. Takav je slučaj s ulicama na Zrinjercu, gdje se sa sjeverne strane zaustavlja Boškovićeve a počinje Ulica braće Kavurića, a s južne strane teče Ulica 8. maja.

7. Usvoji li se načelo da ulica presijeca trg, treba riješiti da li kuće u takvoj ulici nose brojeve trga ili se nastavljaju brojevi ulice.

Treba riješiti kojim redom idu brojevi na kućama koje obrubljuju trg, jer tu ne vrijedi načelo parne i neparne strane kao kod ulica. Trebalo bi za trgovce, po našem mišljenju, zadržati načelo kontinuiranih brojeva na kućama.

U vezi s brojevima ugaonih kuća na raskršću ulica treba se držati načela da ugaone zgrade i na mjestu gdje nema ulaza dobiju redni, neoznačeni broj, jer se na nekoliko mjesta događalo da se pri preuređivanju lokala premjesti ulaz u drugu ulicu, a tamo je broj već bio zauzet, čime se stvorila zbrka u brojevima.

Poseban je problem s brojevima na zgradama u naseljima otvorenog tipa. Tamo treba prihvatiti načelo da zgrade s više ulaza s pročeljem na ulicu dobiju na svakom ulazu broj, a da ulazi zgrade koji su s bočnom stranom okrenuti ulici nose oznake 2a, 2b, 2c itd. Takvo se načelo već primjenjuje.

8. Treba se dogovoriti i o uličnim pločama. Veličina, boja ploče, izbor slova također ide u područje informiranja, pogotovu danas kada na uglovima postoje mnoge ploče jedna do druge različitih namjena od oglasnih do naziva tvrtki. Mjesto, položaj, boja i veličina ulične ploče moraju biti određeni, iz daljine uočljivi, a slova čitka i motoriziranom turistu iz njegova automobila.

U gradu postoji nekoliko vrsta i oblika uličnih ploča, što također treba ujednačiti. Prevladavaju lijevane ploče iz razdoblja između dva rata s izbočenim, danas već izbljedjelim slovima, većeg opsega i ujednačenijeg sadržaja i plave, limene ploče s bijelim slovima postavljene nakon 2. svjetskog rata.

9. Sadržaj ploče također je poseban problem. U svijetu se prakticira da se na ploči označi strelicom smjer redanja brojeva. To je osobito praktično na većim raskršćima.

U novim naseljima i na prilazu gradu postavlja se u nekim evropskim gradovima mreža najosnovnijih prometnica koje omogućuju snalaženje u naselju i daju osnovnu orijentaciju na ulasku u grad.

Ispis slova moguće je izvesti fosforescentnim bojama koje omogućuju čitanje po noći, a pogotovu na nedovoljno osvijetljenim mjestima.

IV

10. Vrlo značajnu obavijest daje sadržajni sustav naziva. S obzirom na geografski položaj Zagreba, na tipove objekata u pojedinim gradskim predjelima i prema zatečenom stanju treba nastaviti s ustaljenim načelom:

– za predjele obiteljskih kuća, naročito po obroncima uzimati nazive iz geografske nomenklature. U tim predjelima već su zatečeni nazivi koji podsjećaju na nekadašnji morfološki izgled tla: *Brdo, Brađovečka, Dolčić, Dobri dol, Gorenci, Gudura, Klanjčić, Podbrežje, Podolje, Površje, Rebno, Rebrovac, Završje, Prekrižje* i na vrstc zelenih površina: *Gvozd* (šuma),

Zelengaj, Prilesje, Dubrava, Trnac, Trnava, Svibovec, Lipovec, Klenovac, Hrastik, Hrastovac, Grabovac, Clogovac, Cerovac, Bukovac, Brestovac itd. koji ne samo sadržajem nego i oblikom tvore organizirani sustav.

- Za periferijska naselja u ravnici treba uzimati nazive manjih naselja, manjih rijeka, jezera, planina i planinskih vrhova usustavljenih po srodnosti objekata ili po njihovoj pripadnosti (po republikama; ili drugim zemljopisnim područjima). Takvi zemljopisni nazivi manje su izloženi promjenama, a vrlo su obavijesni i lako prepoznatljivi.

Kako obično periferijski gradski kompleks nije još urbanistički definiran (to su objekti mahom divlje gradnje), bezbolnija su kasnija preimenovanja, kada se te četvrti definitivno urbanistički riješe i izgrade.

- Za ulice s nižom gradnjom treba uzimati nazive jugoslavenskih pokrajina i gradova. To je također načelo naslijeđeno iz predratnog Zagreba.

- Za ulice s visokom izgradnjom treba uzimati imena istaknutih nacionalnih ličnosti, također u skupinama s obzirom na njihovo značenje, djelovanje i vrijeme njihova djelovanja.

- Za ulice u novim naseljima s visokom gradnjom uzimati imena u prvom redu značajnih ličnosti iz našeg oslobodilačkog rata dajući prednost herojima grada i Republike. Tako će u rastu grada biti nazočna i njegova povijest i povijest zemlje iz koje su ponikli. Smatram funkcionalno neprikladnim i sadržajno pogrešnim da se već postojeći nazivi u ulicama užeg gradskog područja preimenuju. Time gubimo iz određenog organiziranog sustava zaslužno ime (Krešimirov trg u četvrti slavni hrvatskih vladara) ili koji zemljopisni naziv od neobične važnosti u povijesti Zagreba, kao što je npr. nestanak naziva Medveščak.

- Velike avenije, trgove i raskršća treba nazvati po izuzetno značajnim ličnostima, te političkim i kulturnim događajima u našoj nacionalnoj povijesti.

- Nazivima manjih trgova, spomen-parkova, gradskih šetališta, izletišta treba također dati nazive po povijesnim događajima, a u novim naseljima značajnim vojnim i radnim jedinicama i žrtvama rata. Takvi su nazivi u pravilu vrlo dugi i zbog toga neprikladni u nazivima ulica. Dugi nazivi lako podliježu promjenama, kraćenju iz čega se izrodi nakaradni oblik naziva, kao što je Trg fašizma, Socijalistička ulica, Zemaljska ulica (umjesto pravilnog ali neprikladnog dugog naziva Ulica Pete zemaljske konferencije Komunističke partije Jugoslavije) ili supostoje dvojni nazivi Trg žrtava fašizma - Džamija, Trg maršala Tita - Kazališni trg. Te dvostrukosti sigurno ne bi bilo da su se izabrali prikladniji nazivi: Titov trg, na primjer.

Vrlo su informativna takva grupiranja i građani ih lakše usvajaju, shvaćaju njihov sadržaj i dobivaju potpuniju značenjsku i orijentacijsku obavijest.

Tako se npr. na *Sigečici* (koja sama znači otok što su ga nekada tvorili rukavci Save) nazive ulice s nazivima naših otoka: *Murterska, Paška, Hvarska, Rapska, Brijunska*, na Trešnjevci četvrt po istarskim gradićima, između Ulica socijalističke revolucije i Maksimirske nazivi istaknutih ličnosti ilirskog pokreta, u Retkovcu nazivi po drvećima itd.

11. Pa ipak u stotinama gradskih ulica takav je sustav katkad teško uočljiv, teško je čak bilo što u vezi s orijentacijom u gradu doznati iz njezina naziva. Rijetko tko je danas obaviješten ako mu spomenemo da stanujemo u Prenjskoj, u Pasarićevoj, u Novačkoj... jer je grad silno proširen, sve više se širi, a ulice se sve brže množe. Prijeko je potrebno da se naziv ulice pobliže odredi *nazivom određenog gradskog predjela*.² Treba što hitnije izvršiti rajoniziranje grada u suradnji s ustanovama kojima je takvo rajoniziranje potrebno i koje su ga izvršile po internim i zato neujednačenim kriterijima. Pri tome treba nastojati da se pod svaku cijenu sačuvaju nazivi stari više stoljeća i koji su općepoznati kao što su Medveščak, Peščenica, Žitnjak, Trnje... Ako ih tako ne sačuvamo, uskoro će zauvijek nestati, jer danas ne označuju nikakvu ulicu niti definirano gradsko područje. Tridesetak takvih naziva žive u svijesti svakog građanina, upućuju uvijek na određeno područje i naziv ulice uz naziv takve gradske četvrti mnogo je točniji i mnogo upotrebljiviji.

Bez takva razmeđivanja grada doskora ćemo se teško snalaziti samo po nazivu ulice ako u ruci ne budemo imali plan grada. Takva je podjela gradskih četvrti provedena u gotovo svim većim evropskim gradovima. Gradovi s dugom povijesti, kao što je Zagreb, utkali su u nazivlje svojih četvrti povijesne nazive zatečene na terenu kao spomenik materijalne i duhovne kulture i kao spomenike ljudskog pamćenja.

² Osobno dobivam dan i pol kasnije pismenu pošiljku označenu P. Š. Zagreb, Marakovićeva 15, od one označenu P. Š. Zagreb-Dubrava, Marakovićeva 15.

12. Pri imenovanju ulica posebnu pažnju treba posvetiti zemljopisnim nazivima koji obično kao imenice dolaze u pridjevne oblike Alibunarski *odvojak*, Badljevinski *put*, Marićev *prolaz*, Barutanski *breg*, Becićeve *stube*, Biječki *ogranak*, Borongajski *lug*, Botinečki *zavoj*, Britanski *trg*, Bundek-*jezero*, Cvjetna *aleja*, Čulinečka *cesta*, Čopićeva *poljana*, Dolenički *zavoj*, Donji *prečac*, Draganićka *grana*, Maksimirske *ledine*, Mali *dol*, Fallerovo *šetalište*, Horvaćanska *cesta*, Južna *obala*, Male *putine*, Nova *ves*, Sigetsko *polje*, Srešev *klanec*, Studentski *grad*, Šestinski *vrh*, Trnjanski *nasip*, Švarcov *perivoj*, Voćarsko *naselje*, Vrapčanska *draga*, Vrhovčev *vijenac*, Zeleni *kut* itd. Neki zemljopisni nazivi izražavaju morfološke oblike tla. Oni danas u urbaniziranim predjelima ne nose orijentacijsku obavijest, ali su važni pokazatelji nekadašnje morfologije tla na kojima se razvio grad. Drugi termini upućuju na funkciju i izgled prometnice: *aleja*, *put*, *putina*, *trg*, *cesta*, *ulica*, *ogranak*, *odvojak*, *grana* itd. Ti zemljopisni nazivi nosili su i nose danas jasnu sadržajnu obavijest. Trebalo bi ih popisati i njihove mogućnosti iskoristiti u imenovanju novih ulica i razgraničiti trg, poljanu, šetalište, perivoj, prolaz, bulevar, aleju, ulicu, cestu, put, obalu, odvojak, ogranak, zavoj, stube itd. Nekadašnje značenje sačuvali su do danas Selska cesta koja je vodila iz grada u zagrebačka sela Horvate, Ljubljanicu itd. Horvaćanska cesta u selo Horvate, Savska cesta prema Savi, Petrinjska cesta prema Petrinji, Maksimirska cesta prema Maksimiru itd. Pitanje je treba li danas te obavijesti sačuvati kada su se te prometnice našle u užem području grada i zaista imaju funkciju ulica? Osobno držim da treba.

Isto tako treba i dalje primjenjivati načelo da se trgov označi što je trg, poljanom što je poljana, šetalištem, alejom, cestom, putom, odvojkom sve objekte koji imaju izgled i namjenu puta, aleje, ceste, odvojka, bez obzira na to što to za pedesetak godina neće biti. Na taj način nazivima pratimo i mjerimo rast grada.

V

13. Što se naziva tiče, treba usvojiti pravilo da naziv bude što kraći. Već smo istakli kako naziv postupno gubi svoje etimološko značenje. Više nitko kada čuje *Goljak* ne misli na Goli vrh potvrđen u 15. stoljeću, već na određen dio grada. Budući da nazivi gube svoje značenje, oni su mnogo lakše nego ostale klase leksika izloženi promjenama i čestotom upotrebe dobivaju najpogodniji i najprilagodljiviji oblik. Tako je od Goli vrh nastao *Goljak*, od alodium D. Keisera *Kajzerica*, od Trga Nikole Šubića Zrinjskoga *Zrinjevac*, od Trga Eugena Kvaternika *Kvaternjak* itd. Takvih je naziva vrlo mnogo i svakodnevno se stvaraju. Uzaludno je dakle pisati na uličnim pločama u planovima grada i drugdje duge sadržajno jasnije nazive, jer praksa uvijek odabire prikladniji oblik. Da ne dolazi do zabune, pometnja, razilaženja u obavijestima, treba izabirati takav lik naziva koji će se najlakše usvojiti i koji neće dopuštati preinake.

S toga gledišta nisu pogodni nazivi: Ulica Pete zemaljske konferencije Komunističke partije Jugoslavije, Ulica proleterskih brigada, Ulica zagrebačkog odreda M. Gubec, Trg žrtava fašizma, Zvijezda Matije Gupca itd., jer se oni skraćuju, a u tom se skraćivanju često krnji i izlaže ruglu sadržaj do kojega nam je bilo stalo kada smo imenovali takve ulice. Zato se često čuje, a katkada i zapisuje u planovima grada Ulica zemaljske konferencije (koje, čije?) ili Zemaljska ulica, Trg fašizma, Džamija, Zvijezda i sl. Tako dobivamo jezičnu nagrudu sadržajno suprotnu htijenju, a da je pri tome onomastička obavijest (snalaženja) potpuno sačuvana.

Što više raste učestalost naziva, njegov se oblik sve više skraćuje. Stoga za nazive većih i značajnijih ulica treba birati kraće nazive. Katkada se u dosadašnjoj praksi radilo obrnuto, jer je kratak naziv bilo lakše upisati u prostor male beznačajne ulice na planovima grada Zagreba.

Zbog toga duge nazive treba predvidjeti za šetališta, perivoje, izletišta, trgovce – tamo gdje nema mnogo stambenih i poslovnih objekata i gdje će njihova čestota biti kudikamo manja. Pri tome željeni sadržaj ostaje doličan spomenik naše počasti u gradskim nazivima.

14. U nazivima gradskih ulica javlja se još jedan zanimljiv tip naziva s prijedlogom i imenicom u padežu: *Nad lipom, Pod zidom, Nad tunelom, Pod gradom* itd. Takvi nazivi plastično izražavaju položaj objekta na koji se odnose. Oni su s obzirom na povijesni sadržaj vrlo zanimljivi, a s obzirom na onomastički sadržaj vrlo precizni. Međutim, jezično su teško prilagodljivi za funkcije koje nazivi vrše; treba li na primjer odgovoriti na pitanje *kamo ideš?, gdje si bio?, gdje stanuješ?* itd. takvim je nazivima koji su ukrućeni u određenom obliku teško odgovoriti. No kako je takvih naziva malo, i kako su objekti na koje se odnose male uličice, treba ih zadržati, pa čak, ako se nađu u nazivima rudina, uklopiti u nova područja. Ti nazivi nastaju na samom mjestu i nije ih moguće prenijeti na neku drugu ulicu ili drugo gradsko područje.

15. Šarolikost uličnih naziva i nedosljednost njihova bilježenja čine ozbiljne teškoće u snalaženju na terenu, na planovima i u popisima gradskih ulica. To ometa brzu orijentaciju u iznalaženju ulica. Svaki sustav, pa i sustav uličnih naziva, dobar je ako je jednostavan, ujednačen i dosljedan. Ujednačeno ispisivanje najjednostavnijim načinom i dosljedno provođenje označivanja uličnih naziva dat će građanima i gradskim službama (hitna pomoć, vatrogasne intervencije, službe PTT itd.) bržu i točniju obavijest.

U dosadašnjem načinu bilježenja zagrebačkih ulica nalazimo ove obrasce:

Ulica Petra Preradovića

Ulica književnika Petra Preradovića (= Ulica narodnog heroja Rade Končara)

Ulica Preradovićeve Petra (Ulica Horvata Kiš-Franje)

Petra Preradovića ulica (Đurašević-braće trg)

Ulica Preradović (Ulica Srebrnjak)

Preradovića ulica

Preradovićeva ulica

Tako u najnovijem popisu gradskih ulica imamo Baković sestara prolaz, Prilaz Mostu slobode, Marxa Karla Šetalište, Šetalište Karla Marxa i Strossmayerovo šetalište, Maraković Nine ulica, a na ulaznim tablama Marakoviće-va itd.

Kolike pometnje iz toga nastaju, ne treba posebno isticati. Dovoljno je reći da je zbog nesnalazjenja bilo nekoliko pogrešnih uputa kolima hitne pomoći, vatrogascima i dr.

Iz mnoštva takvih obrazaca ističu se dva koja su najčešća:

1. naziv ulica ispred imena i prezimena: *Ulica Petra Preradovića*,
2. naziv ulica iza pridjeva izvedenog od prezimena: *Preradovićeva ulica*.

Jednoznačan izbor treba izvršiti među tim dvama obrascima. Prvi je obrazac duži, ima u sebi tri i više članova, zbog toga je nepraktičan i obično biva kraćen mimo njegova službena oblika (usp. *Gajeva, Gundulićeva, Preradoviće-va, Končareva, Palmotiće-va, Draškoviće-va, Jurišićeva* itd.). Međutim takav oblik naziva ne daje potpunu obavijest o onome čijoj je uspomeni posvećen trg. U nazivu *Polova ulica* teško se dosjetiti, makar u prvo vrijeme dok se naziv ne prihvati dok se ne uoči gnijezdo istorodnih naziva u okolišu, da je riječ o ulici povećenoj našem moreplovcu Marku Polu, ali kada je u kontekstu s nazivima *Aleja pomoraca, Krešimirova ulica, Vizinova, Zmajevićeva*, dakle uz poznate ličnosti iz povijesti našeg pomorstva, onda se lako domišljamo kojoj je ličnosti posvećena Polova ulica.

Nedostaci su obrasca Ul. P. Preradovića u tome:

1. Što se strancu koji je dobio adresu Đorđićeva ulica teško snaći i u popisu, ili na tabli pronaći da je riječ o Ulici Ignjata Đorđića (Đurđevića).

2. U abecednom redu bilo bi mnogo naziva, pod u što također otežava brzo nalazjenje ulice koju tražimo.

3. Prepušteno je građanima da sami tvore pridjeve, pa tako dolazi do dvjakih oblika: Lozicina i Ložičina ulica (Ulica Ivana Lozice), Miškinova i Miškina (Ulica Pavleka Miškine). Po jezičnoj normi samo su posljednji oblici ispravni. Ali tragičnije od jezičnih nagrada znaju biti posljedice pogrešne obavijesti koja je izrečena nazivom.

4. Od dvočlanih imena kao što je Ulica Hrvoja Vukčića, Ulica Marije Jurić Zagorke pojavljuju se skraćeni oblici Hrvojeva i Vukčićeva ulica, Jurićka i Zagorkina ulica, što stvara velike zabune.

5. Vrlo velik broj ulica nastao je od zemljopisnih naziva, a takvi nazivi imaju obrazac Preradoviće-va ulica: Grmečka, Bihačka, Beogradska, Moskovska, Praška ulica.

Drugi obrazac (Preradovićeva ulica) ne donosi mnogo podataka o ličnosti čijoj je uspomeni posvećena ulica, ali je naziv kraći upotrebljiviji i takvim se oblikom naziva služimo u svakidašnjim situacijama. Taj način bilježenja pogodniji je i za abecediranje naziva za vrlo česte i vrlo različite potrebe. Takav jedinstven obrazac mnogo je prihvatljiviji i za komputorsku obradu podataka u kojima dolaze ulični nazivi.

Sa sadržajnog gledišta više obavijesti daje prvi obrazac, s obavijesnog gledišta (a to je osnovna svrha naziva) prednost ima drugi predloženi obrazac.

Zato bi po našem mišljenju trebalo na običnim pločama pisat po obrascu *Preradovićeva ulica, Savska cesta*. No i takav obrazac nije jedinstven i po njemu se ne mogu tvoriti svi nazivi ulica, ali odstupanja nisu velika pa ih je moguće svrstati u ove skupine:

1. ako je prezime po sebi pridjev: Ulica Grgura Ninskog (pored: Ninskoga ulica), Ulica Ljudevita Posavskog (pored: Posavskog ulica), Ulica Franje Račkog (pored: Račkoga ulica);

2. ako se prezime u nazivu odnosi na više osoba: Ulica braće Kavurića, Prolaz sestara Baković;

3. ako osoba kojoj se posvećuje ulica ima uz prezime još koji dodatak: Ulica Ive Lole Ribara, Trg maršala Tita, Ulica Franje Horvata Kiša (pored: Kiševa ulica), Ulica Janka Polića Kamova (pored: Kamovljeva ulica); itd.

4. ako je ulica posvećena uspomeni žene: Ulica Anke Butorac, Trg Cvijete Zuzorić; itd.

5. ako je ulica nazvana po kojem događaju: Ulica 8. maja, Trg oktobarske revolucije;

6. ako je naziv ulice posvećen nekolicini osoba s istim prezimenom: Ulica Ivana Gorana Kovačića, Ulica Ante Kovačića, Ulica Viktora Kovačića. Ali su i tu moguće zabunē jer obično svatko svoju ulicu naziva Kovačićevom.

Već smo istakli da je sadržaj naziva od drugorazrednog značenja i da se u služenju nazivima na nj ne misli. Isto tako naveli smo da je naziv bolji, funkcionalniji i da je manje podložan izopakama ako je kraći. Zato ističemo mogućnost da na uličnim pločama bude ispisan samo pridjev prezimena bez naziva ulica: Gajeva, Preradovićeva, Folnegovićeva, pri čemu se uključuju u jednočlani obrazac, vrlo star i zatečen na samom mjestu, kao što je Gvozd, Goljak, Srebrnjak, Laščina, Šalata, Cmrok, Zelengaj, Vijenac, Trnje itd.

Prema našem prijedlogu na većini uličnih ploča bili bi ovi najnužniji elementi uličnog naziva:

1. Frankopanska (Brankova, Trpimirova)

2. Srebrnjak (Dolac, Harmica)

4. Aleja, bulevar, ulica npr. pomoraca, radnih brigada, breza, agava, Zagorskog odreda, pariske komune, Anke Butorac ... Trgovi: Lenjinov, Titov, Tomislavov, Vlahovićev, Kennedyjev trg.

5. Trg Bratstva i jedinstva, Trg Cvijete Zuzorić, Trg X korpusa .

Kako smo već naveli, uz nazive ulica obavezno će prije ili kasnije morati doći i naziv gradske četvrti, koje bi također trebalo ispisati na uličnoj ploči.

Predložimo ovakav raspored ulica na uličnim pločama:

A)	B)	C)
Medveščak	Dubrava	Siget
DVORNIČIĆEVA ulica →	MARAKOVIĆEVA (Nino Maraković narodni heroj)	KOMBOLOVA (Mihovil Kombol 1883-1956)

Navedene elemente moguće je dopuniti, smanjiti ili kombinirati.

16. Za identifikaciju i razlikovanje ulica sasvim su upotrebljivi postojeći nazivi Ravnice I, II-XI, Prudi I-IV, Pile I-III, Struge I-VIII, jer su ti odvojeci toliko maleni da bi pretrpavanjem nazivima samo otežali nalaženje uličice, a rednim brojevima uz poznatiji naziv čak mnogo olakšava orijentaciju. Na žalost takve oznake u praksi dobivaju ulice u divljoj gradnji, gdje se red ulica često narušava, pa redni brojevi samo povećavaju zbrku. Isto su tako sadržajno i prostorno povezani nazivi: Gračani - Gračanska cesta, Ljubljana - Ljubljanički put, Bukovac - G. Bukovac - D. Bukovac, Bukovački put - Bukovački ogranak I-IV - Bukovački zavoj i sl.

Takvi nazivi daju kudikamo više obavijesti od naziva nasumce skupljenih po leksikonima i zemljopisnim kartama.

17. U vezi s tim nameće se pitanje, a i u novinama se o tome pisalo, zašto se po uzoru na američke gradove nazivi ne označuju brojevima.

Odgovoriti treba da su gradovi s numeriranim ulicama, pogotovu oni u SAD, novijega postanja, izrasli prema cjelovitom urbanističkom rješenju, gotovo odjednom. Označivanje ulica brojkama činilo se u njima lakšim i sustavnijim, jer se pojedine četvrti mogu istoznačno obilježiti, tako da se iz broja mogu očitati svi potrebni elementi (gradska četvrt, ulica u njoj, broj kuće i sl.). Ti gradovi zbog časovita nastanka i nemaju povijesti. Stariji gradovi, međutim, imali su drukčiji razvitak. Oni su se razvijali vjekovima oko malog trgovišta ili utvrde. Označivanje ulica-brojkama u njima nije moguće jer etape razvitka nisu išle određenim slijedom, a veličina i izgled gradova nisu se mogli predvidjeti.

Konačno tko bi pristao danas da se odvoji od stoljetnih spomenika sadržanim u nazivima gradskih ulica i tko bi intimnu atmosferu naziva i povijesnu patinu u njima zamijenio za gole brojke? Označivanje brojkama pokušalo se provesti u nekim novoizgrađenim gradovima SSSR, ali se od toga odustalo. Očito je da ljudi ne vole živjeti s brojkama.

VII

18. Poseban je problem treba li naziv rudine uvršten u naziv ulice zadržati u obliku koji je karakterističan za kajkavski dijalekt zagrebačke okolice ili ga prepraviti prema normama književnog jezika. Zagovarači čuvanja jezične patine u nazivima rudina, kojima se i osobno pridružujem, smatraju da treba sačuvati autentičnost naziva kao povijesnog i jezičnog spomenika. Ljudi su ovoga grada već toliko srasli s njima da bi bilo upravo nakaradno čuti i prihvatiti oblike: Crnomerac, Pješčenica, Medvješćak, Bliznac, Nova Vas, Vlašćina (mj. Lašćina), Mlinište (mj. Melinišće) itd. Zagovarači prilagodbe di-

jalekatskog oblika književnom jeziku smatraju nazive dio književnog leksika. Oni znaju da većina gradana može usvojiti pisani oblik dijalekatskog naziva, ali ga ne može vjerno izgovoriti s obzirom na diftonge, zatvorenost vokala, neobičnost suglasničkih skupova i akcentat. Svi se ti elementi ponašaju drukčije nego u književnom jeziku.

Ta različitost mišljena uvjetovala je veliko jezično šarenilo tipa Sleme: Sljeme, Podsused – Susjedgrad, Bukovac – Bukovečka, Markuševac – Markuševečka, Črnomerac – Črnomerac, Miroševac (groblje) – Miroševac (selo) itd.

Treba se odlučiti koji kriterij valja izabrati. Pretpostavljam da ćemo htjeti čuvati izvorni oblik naziva, kako to čuvaju svi veliki stari evropski gradovi. Pri tome treba, po mogućnosti, sve kajkavsko nazivlje svesti na zajednički zagrebački kajkavski koine, izbjegavati zatvoreni, otvoreni i diftonški izgovor vokala i izgovarati uvijek u nazivlju tvorbene obrasce kajkavskog koinea (jer ni svi dijalekti u okolici Zagreba nisu jedinstveni, npr. turopoljski, šestinski, zelinski, samoborski tip itd.).

Najgore je od svega prikloniti se uhodanom nesustavnom postupku i proizvoljno miješati kajkavske i štokavske imenske sustave u mnoštvu zatečenog nazivlja rudina na gradskom području i neposredno uz gradsko područje.

19. Jezični je problem kako izabrati pravilan oblik naziva podsljemenskih sela koja se uključuju u gradsko područje. Tamošnji stanovnici htjeli bi da njihova naselja nose stare množinske oblike Čukovići, Mikulići, Lukšići, Bačuni, Novaki itd. Ti su oblici stariji. Iz naše onomastičke literature poznato je da takvi množinski oblici nastaju od prezimena rodova koji mnoštvom kuća, dvorišta i obiteljskih domova daje u početku izgled množine. S vremenom se te prvotne razlike zatru, nove obitelji i druga prezimena usele i selo postaje zbijenijeg tipa.

Promjene demografsko-geografske utječu i na promjenu naziva koji dobiva oblik jednine. Tako je to bilo s Krašićem, Matkovićem, Orebićem, tako je to bilo i sa zagrebačkim selima Markuševcima i Miroševcima koji danas imaju oblik jednine, a tako će to biti i s Mikulićima, Lukšićima. Zato bi se pri izboru naziva trebalo odlučiti za oblike jednine.

20. Iako nas neobični suglasnički skupovi u zemljopisnom nazivu ili lascivan sadržaj prezimena koje poznate ili zaslužne ličnosti ne bi trebali obvezivati da se u času njihovih zasluga ne imenuju zagrebačke ulice i trgovi, ipak bismo morali o tome voditi računa, jer se od nekih zemljopisnih imena ne da izvesti pridjev kao npr. od Žabno (u upotrebi je bio Svetoivanski od Sv. Ivan Žabno), neki pridjevi izazivaju lascivne asocijacije (tako u Zagrebu nema Gospićke ulice jer se u zagrebačkom izgovoru é izgovara kao č). Neki geografski nazivi imaju neobične pridjeve Bihać – bišćanski, Priština – prištevski, ali u takvu slučaju treba primijeniti najčešći i najrazumljiviji tvorbeni obrazac: bihački, prištinski itd. Tako je i s pridjevima od osobnog imena.

21. Pogrešno je uvjerenje da treba pod svaku cijenu izbjegavati teže suglasničke skupine: Krčka (od Krka), Krnjačka (od Krnjak) i sl. Na takve se pridjeve lako priučimo, a oni svojom posebnošću rijetko dolaze u sukob s drugim nazivima i redovito nikada ne tvore zabune tipa Kovačićeva i Kovačevićeva ulica, Prišlinska i Prištinska ulica.

Pri tvorbi pridjeva od osobnih naziva upotrebljavaju se:

– sufiks *-ov(a)* dodan osobnim imenima i prezimenima koja svršavaju na nepčani suglasnik i samoglasnike o, e, u: Branimirova, Švarcova, Županova, Danteova, Polova, Kocebuova itd.

– sufiks *-ev(a)* dodan osobnim imenima i prezimenima koja svršavaju na nepčani suglasnik, sufiks *-ac* i vokal *i*: Botičev trg, Domagojeva, Barčeva, Ferrijeva... (pri čemu se između *i /y/* i *-ev* umeće suglasnik *j*: Kennedyjev trg, kada se *y* na kraju imena izgovara kao *j*: Kalay ili takav *y* služi za umekšavanje prethodnog suglasnika Nagy, onda se između *y* i nastavka *-ev* ne umeće *j*: Kalayeva, Nagyeva ulica).

– sufiks *-in* dodaje se muškom osobnom imenu i prezimenu na *a*: Armandina, Petrarkina, muškim hipokorističkim imenima tipa Ivo, Slade i svim ženskim osobnim imenima: Anina ulica, Safina (od Sapfo) itd.

– sufiksom *-ski* tvore se pridjevi od geografskih naziva: Murterska, Beogradska itd.

22. Ako se nazivi ulica daju po stranim imenima koja uza se imaju koji determinativni dio, taj dio imena ostaje nepromijenjen *Da Vinčijeva ulica, Von Beethovenova ulica*. Svi pridjevi izvedeni sufiksima *-ov*, *-ev* i *-in* pišu se izvorno, a ne fonetski: Dumasova ulica, Marxovo šetalište, svi pridjevi izvedeni sufiksom *-ski* pišu se fonetski: Štokholmska, Pariška, Njujorška, Bolonjska itd.

Ženska prezimena u nazivima ulica bolje je ostaviti nepromijenjenima i pisati ih po obrascu *Ulica Petra Preradovića* (Ulica Anke Butorac, Trg Cvijete Zuzorić, Ulica kraljice Lepe itd.). Nije dobro umjetno stvoriti nazive Klara, Juraj, umj. s pridjevom Sveti(a), jer to nije imenski tvorbeni tip slavenskih jezika (već u germanskih i romanskih, na primjer: Washington, London, Salvador itd.), tvorba pridjeva od takvih imena koleba Klarina ili Klarinska ulica (usp. Anina ulica).

VIII

23. Ne bi se trebalo brzopleto povoditi za prijedlozima građana, organizacija, zborova birača i slijepo usvajati njihove prijedloge. To ne isključuje suradnju s njima. Ali u dosadašnjem radu i u novinama bilo je ovakvih prijedloga:

a) da se Radićev trg preimenuje u Trg Ivana Ribara. Zbog čestog mijenjanja imena Zagrepčani još uvijek taj trg zovu Markov trg. Slično je i s Dugom ulicom;

b) da se preimenuju Frateršćica i Kustošija jer da imaju prizvuk naziva crkvenih redova. Po tom bi načelu trebalo preimenovati Opatovinu, Remete, Sesvete, a na sličan način nastalo je mnogo starih naziva među kojima i Medveščak;

c) da se Učka ulica preimenuje u Učkina, što je jezično neispravno jer bismo tim postupkom trebali pisati Francuskina i Grčkina ulica;

d) da se Dotršćina koja ima u osnovi naziv biljke *trska* (kao što i naziv Vrbik, Bukovac, Svibovac, Hrastik itd.) »ispravi« u Doktorščina, što bi sadržajno značilo Doktorov posjed;

f) da se Puljska ulica, nastala po starom hrvatskom nazivu Pulj (za Pula), preinači u Pulska ulica. Naziv zagrebačke ulice nastao je neposredno nakon Rapalskog ugovora kada je Istra pripojena Italiji, a Zagreb je htio, imenujući čitav kvart na Trešnjevci nazivima istarskih gradića, istaći hrvatski karakter Istre;

g) uzaludni su bili svi pokušaji da se Brionska ulica baš u godini kada smo slavili 25. godišnjicu priključenja Istre matici zemlji preimenuje u Brijunsku kako je hrvatski živalj oduvijek svojim nazivom zvao te otoke uz jugozapadnu obalu Istre.

IX

24. Usvojimo li obrazac Preradovićeva ulica, ostat će izvjestan broj naziva (relativno maleñ) po obrascu Ulica P. Preradovića (iznimke smo već prije popisali i grupirali u pravila) takve nazive pri abecediranju u popisu gradskih ulica treba pisati dva puta:

Ulica Ive Lole Ribara

Ulica Ratka Cvetkovića Španjolca

i s prezimenom u prvom dijelu:

Ribara Lole, Ulica

Cvetkovića Španjolca, Ulica

radi lakšeg snalaženja u indeksu naziva.

X

25. Najčešći tipovi grešaka u dosadašnjem nazivlju:

a) neispravno pisanje sugl. č umjesto ć: Desinička, Buničeva, Krupičeva, Zaprešička . . .

b) pogrešna upotreba jata: Vrhovčev vjenac, Njegovečka i Negovečka, Sremska i Srijemska . . .

c) Pogrešno izvođenje pridjeva: Velenska, Velenjska, Barilovečka (od Barilović),

d) pogrešna tvorba: Petrogorska i Petrovogorska ulica, Sigete (mj. Sigete), Ferenčica i Ferenšćica, Crnčkovečkina (za ulicu Ruže Crnković), Miškinova i Miškinina, Lozicina i Lozičina, Solovljeva i Solovljevljeva ...

e) ne razbire se osnovno prezime od kojega je izveden pridjev: Trnčičev i Trnčevićev put,

f) pogrešna kongruencija: Trg Otokar Keršovani mj. Trg Otokara Keršovanija (treba Keršovanijev trg, Ulica Budak Divka mj. Ulica Divka Budaka) ili ako je žensko ime Ulica Divke Budak ...

g) osobno ime iza prezimena: Ulica Horvat-Kiš Franje (mj. Ulica Franje Horvata Kiša ili Kiševa ulica) ...

h) umjetno stvorene složenice Kozari-Bok, Borongaj-sjever, Žitnjak-Bogdani i sl. (umjesto Kozarski bok, Sjeverni Borongaj, Žitnjanski Bogdani ili samo Bogdani) ...

PITANJA I ODGOVORI

O PISANJU IMENA TRGOVA I ULICA

Uredništvu je *Jeziika* postavljeno pitanje kojim se početnim slovom, velikim ili malim, pišu dijelovi složenih imena ulica i trgova ako ti dijelovi nisu na početku imena i nisu vlastite imenice.

Na prvi se pogled pitanje činilo suvišnim, jer su svi članovi uredništva bili uvjereni da je to potanko utvrđeno u Pravopisu. Kad smo, međutim, zagledali u Pravopis, brzo smo se uvjerali da u tome Pravopis stvara zabunu. U tekstualnom dijelu velikoga Pravopisa (str. 19), gdje se govori o pisanju velikog slova, doslovce stoji: »I u nazivima ulica, trgova, gradskih naselja samo se prva riječ piše velikim početnim slovom, a od ostalih riječi jedino one koje su već same po sebi vlastita imena ili stoje mjesto višestranog imena«. Uz taj se tekst navode mnogi primjeri, među njima i ovi: *Ulica socijalističke revolucije, Ulica braće Kavurića, Trg žrtava fašizma*. U svim su tim primjerima riječi koje ne stoje na prvom mjestu i nizu vlastite imenice (*socijalističke revolucije, braće*) napisane malim početnim slovom, sasvim u skladu s onim što je rečeno u navedenom tekstu. Oslonimo li se samo na taj propis, gotovo i nema mogućnosti da pogri-

ješimo. Zbrku je, međutim, izazvao podatak u rječniku gdje se uz riječ *trg* nalaze i ovi primjeri: *Trg Republike, Trg Slobode, Trg Pobjede ... Trg maršala Tita, Trg bratstva i jedinstva*. Odmah udara u oči da su dva posljednja primjera (*Trg maršala Tita i Trg bratstva i jedinstva*) napisana u skladu s pravopisnim pravilom, u skladu je s pravopisnim pravilom i prvi primjer (*Trg Republike*), i to zato što imenicu *Republika* u tom imenu trga zamjenjuje višestranost ime naše države (skrać. SFRJ), pa je u službi vlastite imenice. Ostala dva imena trgova (*Trg Slobode i Trg Pobjede*) napisana su protiv pravopisne norme, jer ni riječ *sloboda* ni riječ *pobjeda* nisu vlastite imenice niti ih u tim imenima trgova zamjenjuju. Zato imena navedenih trgova treba pisati jedino: *Trg slobode i Trg pobjede*, tj. s malim početnim slovom u drugom dijelu imena.

Bilo je potrebno upozoriti na ovu nedosljednost u Pravopisu, jer takve i slične nejasnoće mogu katkad izazvati i krupnije posljedice, osobito pri testiranju ili ocjenjivanju učeničkog znanja iz pravopisa, kad bi se nastavnik pozivao samo na rječnički dio Pravopisa, a ne bi uvažavao i teoretski dio s obrazloženjima.

Božidar Finka